

SŁOWO OD REDAKCJI

Kolejny – trzeci – tom *Polski 1944/45–1989* ma, w przeciwieństwie do poprzednich, charakter monotematyczny. Zawiera materiały konferencji naukowej nt. *Polska 1956 – próba nowego spojrzenia*, zorganizowanej wspólnym wysiłkiem Instytutu Historii i Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk oraz Polskiego Towarzystwa Historycznego w dniach 21–22 października 1996 r.

Owo spotkanie historyków dziejów najnowszych miało stać się swojego rodzaju podsumowaniem stanu naszej wiedzy na temat procesów zachodzących w owym czasie, czemu towarzyszyłaby refleksja nad miejscem roku 1956 w Polsce „pojałtańskiej”. Uświadomiliśmy sobie zarówno ogromne luki poznawcze – dotyczy to nie tylko sfery uwarunkowań zewnętrznych, z relacjami Warszawa–Moskwa na pierwszym miejscu – jak i zakres dokonań w ostatnich latach w badaniach historii powojennej.

W trakcie dwudniowych obrad referaty wygłosili: dr Paweł Machcewicz (*Stany Zjednoczone wobec Polskiego Października w 1956 roku*), mgr Krzysztof Ruchniewicz (*Berlin i Bonn patrzą na Październik 1956 roku w Polsce*), prof. dr hab. Marian Marek Drozdowski (*Polska emigracja polityczna wobec wydarzeń w kraju w 1956 roku*), dr Antoni Dudek (*Kościół katolicki w Polsce w 1956 roku*), prof. dr hab. Barbara Szacka (*Październik 1956 roku w pamięci społecznej*), prof. dr hab. Henryk Ślabek (*Wizerunek rewizjonizmu i rewizjonistów*), prof. dr hab. Kazimierz Kloc (*Rady robotnicze kontra socjalizm rynkowy*), dr hab. Andrzej Małkiewicz (*Robotnicy Wałbrzycha wobec wydarzeń październikowych 1956 roku*), dr Dariusz Jarosz (*Wieś polska w 1956 roku*), dr Piotr Madajczyk (*Mniejszości narodowe w Polsce w 1956 roku*), prof. dr hab. Stanisław Ciesielski (*Wydarzenia październikowe 1956 roku na ziemiach zachodnich i północnych. Zarys problematyki*) – referat przygotowany wspólnie z prof. dr hab. Wojciechem Wrześcińskim), prof. dr hab. Krystyna Kersten (*Rok 1956 w Polsce – przełom? kontynuacja? punkt zwrotny?*). Ponadto w imieniu nieobecnego prof. dr hab. Marcina Kuli przygotowany przez niego referat pt. *Ku jakiej syntezie polskiego Października?* przedstawił dr Paweł Machcewicz.

W tomie publikujemy wszystkie wygłoszone referaty z wyjątkiem wystąpienia prof. dr. hab. Mariana M. Drozdowskiego, który nie dostarczył organizatorom sesji jego wersji pisemnej.

Ponadto zdecydowaliśmy się na uzupełnienie materiałów konferencyjnych referatem prof. dr. hab. Andrzeja Werblana pt. *Władysław Gomułka a ugrupowania w partii w Październiku 1956 roku* (nie został wygłoszony z powodu nieobecności autora), rozszerzoną wersją pisemną wystąpienia w dyskusji mgr Krzysztofa Persaka na temat kryzysu w stosunkach polsko-radzieckich w 1956 r. oraz omówieniem wspomnień na temat Października 1956 roku, które ukazały się w jego czterdziestą rocznicę, pióra mgr Piotra Józwickiego.

W części końcowej tomu Czytelnik znajdzie omówienie głównych wątków dyskusji nad referatami oraz wystąpień zarejestrowanych w trakcie obrad okrągłego stołu z udziałem historyków i uczestników wydarzeń, zorganizowanego 22 października 1996 r.